

УДК 338.48:338.1(177)

Дар'я Ганжова

студентка IV курсу спеціальності «Туризм»

*Науковий керівник:***Наталія Влащенко**

канд. екон. наук, доцент

доцент кафедри туризму і готельного господарства

Харківський національний університет міського

господарства імені О. М. Бекетова

ПРОБЛЕМИ ТА ПЕРСПЕКТИВИ СТАЛОГО РОЗВИТКУ ТУРИЗМУ В УКРАЇНІ

Туризм сьогодні – одна з галузей світової економіки, що найбільш динамічно розвивається. Особливого значення він набуває за умови врахування соціальних, культурних, екологічних та економічних аспектів як на локальному, так і на глобальному рівнях, що надалі може давати значний дохід для будь-якої країни. Проте потрібно звертати увагу і на ризики, що зустрічаються в даних аспектах. Основною причиною ризиків найчастіше у розвитку туризму є односторонньо спрямовані на економічну вигоду дії суб'єктів туристичного сектора.

Водночас прискорений розвиток туризму породив безліч нових проблем у галузі екології, культури та соціального розвитку. Загальна глобалізація та бурхливий розвиток науково-технічного прогресу призвели до порушення балансу у взаємовідносинах людини з навколишнім середовищем. Це торкнулося всіх сфер економічної діяльності, зокрема туризму.

Мета – дослідження позитивного та негативного впливу від розвитку туризму та розробка принципів сталого розвитку туризму з мінімізацією його негативного впливу.

Туризм як особливий вид діяльності з надання послуг відпочинку та оздоровлення в силу його специфіки має як позитивний, так

і негативний ефект. Тобто туристська діяльність дуже часто супроводжується численними ризиками та проблемами, які торкаються природного та культурного середовища території.

Негативний ефект туризму проявляється нині дедалі масштабніше, та її наслідки на довкілля можуть стати необоротними. Можна виділити такі позитивні і негативні зовнішні ефекти розвитку туризму (табл. 1).

Таблиця 1

**Позитивний та негативний вплив туризму
на соціально-економічний розвиток регіону**

Позитивний вплив	Негативний вплив
Створення робочих місць	Зайнятість носить сезонний характер, низька оплата праці
Збільшення надходжень до місцевих (муніципальних та регіональних) бюджетів	Зміна звичного способу життя та традицій населення, втрата місцевої індивідуальності та цінностей унаслідок комерціалізації місцевої культури
Зміцнення місцевих спільнот за рахунок збереження та розвитку різних фестивалів, традицій та місцевої культури	Деградація та виснаження природних ресурсів, заподіяння шкоди навколишньому середовищу
Розвиток об'єктів інфраструктури як для туристів, так і для місцевих мешканців	Проблема з паркуванням та пробками на дорогах, скупченості туристів
Збільшення попиту на місцеву продукцію чи послуги	Зростання цін за рахунок збільшення попиту з боку туристів на основні товари та послуги

Враховуючи всі виклики та загрози, що виникають внаслідок стрімкого розвитку туристичної індустрії, з якими доводиться стикатися туристам, місцевим співтовариствам, управлінським структурам всіх рівнів, очевидно, що виникла необхідність комплексного вирішення ситуації, що склалася на основі концепції сталого розвитку.

Отже, місцева (регіональна) влада має розробляти та впроваджувати інструменти моніторингу впливу на соціально-економічний розвиток регіону, що сприятиме створенню робочих місць, розвитку місцевої культури та виробництву місцевої продукції.

Важливого значення набувають принципи сталого розвитку туризму, спрямовані на забезпечення його позитивного впливу на соціально-економічний розвиток регіону та мінімізацію негативного впливу:

- збереження та стійке використання ресурсів (природних, соціальних, культурних): має вирішальне значення та формує ідейні передумови для сталого бізнесу;
- скорочення надмірного споживання та відходів: дозволяє уникнути витрат на відновлення довкілля та сприяє підвищенню якості відпочинку на туристських маршрутах;
- збереження та зміцнення природного, соціального та культурного розмаїття: має важливе значення для довгострокового сталого розвитку туризму та створення стійкої бази для промисловості;
- активне залучення місцевих співтовариств у сектор туризму: не тільки дозволяє отримувати вигоди їм та навколишньому середовищу, що також покращує якість туристських проєктів.

Оскільки сама концепція сталого розвитку туризму поки що перебуває у стадії дослідження та розробки, а в економіці туризму ще є маса невирішених проблем, механізми сталого розвитку сфери туризму також вивчені остаточно. У найближчій перспективі найважливішою і найскладнішою проблемою дослідження залишається нестача інструментів реалізації принципів сталого розвитку на практиці.

Ключові слова: сталий розвиток туризму, позитивний та негативний вплив туризму, принципи сталого розвитку туризму.

Список використаних джерел

1. Охріменко А. Досвід європейських країн фінансування туризму / А. Охріменко // Вісник Львівського університету. Серія: Міжнародні відносини. – 2014. – Вип. 34. – С. 160–167.
2. Папп В. В. Вплив туристичного бізнесу на місцеву економіку / Папп В. В., Бошота Н. В. // Науковий вісник Ужгородського національного університету. Серія: Міжнародні економічні відносини та світове господарство. – 2018. – Вип. 20, ч. 2. – С. 157–161.